

BESLUT

2016-06-29

Dnr: 16/00702

SAKEN

Uppdrag granskning, SVT1, 2016-03-02, program om nerbrända asylboenden; fråga om opartiskhet och mediets genomslagskraft

BESLUT

Programmet frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på opartiskhet eller bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

ANMÄLNINGARNA

Två anmälare anser sammanfattningsvis att personer i programmet uttalade sig grovt rasistiskt, förde fram avhumaniserande islamofobiska uttalanden av brottslig karaktär samt spred hat mot flyktingar. Anmälarna anser att dessa åsikter och uttalanden fick stå oemotsagda och inte bemöttes i tillräcklig grad. En av anmälarna påpekar att journalister kan och ska ta parti mot rasism, brott och politisk extremism. Den andra anmälaren är kritisk till att ingen flykting som bott på något av de nerbrända asylboendena fick komma till tals. Han anser att programmet endast fokuserade på folk som sympatiserade med pyromanerna och de materiella konsekvenserna av ödeläggelserna.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Sveriges Television (SVT) ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

Bestämmelsen innebär även att programföretaget måste visa varsamhet när det gäller program eller inslag som kan uppfattas uppmåna till brott eller annat särskilt hänsynslöst beteende.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att utgångspunkten för programmet var att ta reda på varför folk sympatiserar med brottsliga handlingar som att bränna ner asylboenden. Enligt nämndens mening måste det vara möjligt för programföretagen att intervjua personer som har radikala antidemokratiska åsikter av denna typ utan att det strider mot kravet på opartiskhet. Det förhållandet att det förekom antidemokratiska uttalanden från intervjuade personer strider därför inte mot detta krav. Nämnden anser vidare att bland andra programledaren vid flera tillfällen tog avstånd från dessa åsikter. Programmet strider därför inte heller mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Kristina Ståhl efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik